

1.3.2013

SISÄASIAINMINISTERIÖ

0 1. 03. 2013

INRIKESMINISTERIET

SISÄASIAINMINISTERIÖ
PL 26
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntöne 3.1.2013 (SM 066:00/2011)

Hallituksen esitysluonnos laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Sisäasiainministeriö on valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Sisäasiainministeriö ehdottaa, että säädettäisiin uusi laki yksityisistä turvallisuuspalveluista. Yksityisiä turvallisuuspalveluita koskevaan lakiin sisällytettäisiin vartijoita, järjestyksenvalvojia ja turvasuojaajia koskevat säännökset. Järjestyksenvalvojatoiminta tulisi luvanvaraiseksi eräin poikkeuksin. Vartioimisliiketoiminta pidettäisiin edelleen luvanvaraisena ja alalle tulisi yksi turvallisuusalan elinkeinolupa. Järjestyksenvalvojan ja vartijoiden toimivaltuuksia täsmennettäisiin. Järjestyksenvalvojan asettamisoikeuteen ehdotetaan eräitä laajennuksia.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry (jäljempänä MaRa) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu luonnoksesta seuraavaa:

1. Järjestyksenvalvojan asettamisesta

Asettamista koskevien säännösten koonti yhteen lakiin

Järjestyksenvalvojen asettamista koskevat säännökset esitetään siirrettäväksi asettamiseen liittyvistä erityislaeista yksityisistä turvallisuuspalveluista annettuun lakiin. Lakiehdotuksen 28 §:ään esitetään koottavaksi yhteen järjestyksenvalvojen asettamista koskevat eri laeissa hajallaan olevat säännökset. Järjestyksenvalvojia voitaisiin edelleen asettaa pääsääntöisesti samoille alueille kuin nykyisinkin. Laissa ehdotetaan tiettyjä laajennuksia asettamisoikeuteen.

Toiminnanharjoittajien kannalta on selkeää, että yhdestä laista selviää jatkossa se, mihin paikkoihin ja alueille järjestyksenvalvojia voidaan asettaa. MaRa katsoo, että nykyiset säännökset järjestyksenvalvojan asettamisoikeuteen

keudesta ovat perusteluja ja ne tulee säilyttää. Jäljempänä otetaan kantaa asettamisoikeuden laajentamiseen.

Järjestyksenvalvojan asettamisoikeuden laajennus

Ehdotuksessa esitetään muutamia laajennuksia asettamisoikeuteen. Laajennuksena esitetään mahdollisuutta asettaa järjestyksenvalvoja myös yksityistilaisuuksiin sekä yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin. MaRan mielestä laajentaminen on perusteltua.

MaRa toteaa, että yksityisiä turvallisuuspalveluita koskevan lain yksityistilaisuutta koskevilla yksityiskohtaisilla perusteluilla ei tule muuttaa nykyistä rajanvetoa siitä, mikä on katsottava kokoontumislaissa tarkoitetuksi yleisötilaisuudeksi ja mikä yksityistilaisuudeksi. Yksityistilaisuus on tilaisuus, jota ei kokoontumislain 2 §:n 2 momentin ja sen esitöiden perusteella ole pidettävä yleisötilaisuutena. Kun kyse on yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvästä elinkeinotoiminnasta, niin sen piirissä järjestetään säännönmukaisten tilaisuuksien ohella myös ennalta määrätyleisötilaisuudelle joukolle kohdennettuja tilaisuuksia, joihin osallistuu normaalisti suuri määrä ihmisiä. Näin tapahtuu esimerkiksi huvipuistotapahtumien kohdalla. Kaikkiin tällaisiin tapahtumiin on tarpeen voida asettaa *tilaisuuden järjestäjän omia järjestyksenvalvoja* turvaamaan järjestystä tilaisuudessa ja sen välittömässä läheisyydessä.

Yksityistilaisuuksien osalta lakiehdotuksessa lähdetään siitä, että yksityistilaisuudessa saisi toimia järjestyksenvalvojana vain yksityisen turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevia järjestyksenvalvoja. MaRan mielestä järjestyksenvalvontatoiminnan luvanvaraistamiseen liittyvät syyt eivät edellytä näin tiukan rajauksen asettamista.

MaRa ja Suomen hiihtokeskusyhdistys ovat yksityisen turvallisuusalan lainsäädännön kokonaisuudistuksen toiseen vaiheeseen valmistelussa esittäneet, että järjestyksenvalvojan asettamisoikeutta laajennettaisiin hiihtokeskuksiin.

MaRan näkemyksen mukaan asettamisoikeuden laajentaminen hiihtokeskukseen on vähintään yhtä perusteltua kuin muita laajennuksia koskevat esitykset.

Rinneturvallisuudesta ja laskettelijoiden turvallisuudesta huolehtiminen on hiihtokeskuksille erittäin tärkeää. Alalle on laadittu kuluttajaviraston ohje laskettelupalveluiden turvallisuuden edistämiseksi (Kuluttajaviraston ohjeita, Dnro 2006/52/6497, 28.11.2006) ja Suomen hiihtokeskusyhdistys on laatinut myös rinneturvallisuutta parantavat rinesäännöt.

Hiihtokeskusten rinnealue ei ole suljettu alue vaan se on yleistä aluetta. Varsinkin pohjoisten hiihtokeskuksissa laskijoita voi saapua rinnealueelle varsin vapaasti. Rinnealueelle saapuu laskettelijoita myös ylhäältä tunturilla

sijaitsevista mökeistä ja majoituspaikoista sekä parkkipaikoilta. Hiihtokeskuksessa valvonta painottuu sen tarkkailuun, että rinnealueella oleskelevat käyttäytyvät rinnesääntöjen mukaisesti.

Hiihtokeskuksissa tavataan aika-ajoin laskettelijoita, jotka saavat aikaan vaaratilanteita rinnesääntöjen vastaisella toiminnallaan. Tähän saattaa olla syynä esimerkiksi henkilön päihtymys tai muusta syystä johtuva piittaamattomuus toisten ihmisten turvallisuudesta. Seuraukset tällaisesta toiminnasta voivat olla erittäin vakavat. Henkilö voi esimerkiksi laskea rinteessä kovalla vauhdilla pientä lasta päin.

Hiihtokeskuksen toiminnanharjoittajalla tulisi olla mahdollisuus ehkäistä vaaratilanteita myös siten, että rinnealueelle asetetaan järjestyksenvalvoja valvomaan järjestystä ja turvallisuutta. Järjestyksenvalvojen asettaminen kytkeytyisi luontevasti niin kutsuttuun skipatrol eli rinnepartio toimintaan. Rinnepartio toiminta on tuttu ympäri Eurooppaa ja Yhdysvaltoja. Olisi luontevaa, että rinnepartioon kuuluvat henkilöt voisivat toimia tehtävässään järjestyksenvalvojina. Heillä olisi tarvittaessa mahdollisuus turvautua järjestyksenvalvojan oikeuksiin, jos he havaitsevat toisten laskettelijoiden turvallisuutta vaarantavaa käyttäytymistä eikä sanalliset kehotukset tuota toivottua lopputulosta.

Järjestyksenvalvojan asettamisen mahdollistamista hiihtokeskukseen puoltaa myös se, että poliisin saaminen paikalle pohjoisen hiihtokeskuksiin kestää useita tunteja.

MaRa esittää, että hiihtokeskukset ja niiden välitön läheisyys tulisi lisätä listaan paikoista, joihin voidaan asettaa järjestyksenvalvoja. Järjestyksenvalvojan asettaminen hiihtokeskukseen tulisi olla toiminnanharjoittajan omassa harkinnassa.

Kiertävä järjestyksenvalvonta

Lakiehdotuksen 32 §:n perusteluissa todetaan, että lailla ei ole tarkoitus puuttua siihen, toteutetaanko järjestyksenvalvonta jatkuvasti läsnä olevan vai kiertävän järjestyksenvalvojan toimesta. Kiertävän järjestyksenvalvonnan todennäköisenä käytännön vaihtoehtona ei olisi jatkuvasti paikalla oleva järjestyksenvalvoja vaan järjestyksenvalvojan puuttuminen kokonaan. Siten kiertävän järjestyksenvalvonnan kieltäminen voisi johtaa järjestyksen ja turvallisuuden tosiasialliseen heikentymiseen tällaisen järjestyksenvalvonnan piiriin kuuluvissa ravintoloissa.

MaRa pitää perusteltuna, että kiertävän järjestyksenvalvonnan kieltäminen on myös jatkossa mahdollista. Sen kieltäminen johtaisi ehdotuksessa mainitulla tavalla järjestyksen ja turvallisuuden tosiasialliseen heikentymiseen niissä ravintoloissa, jotka ovat kiertävän järjestyksenvalvonnan piirissä. Kiertävästä järjestyksenvalvonnasta ei ole saatu negatiivisia koke-

muksia ja se on osoittautunut varsin toimivaksi ja joustavaksi vaihtoehdoksi.

Välittömän läheisyyden määritelmä

Lakiehdotuksen mukaan järjestyksenvalvoja voitaisiin jatkossakin asettaa toimipaikan tai tilaisuuden välittömään läheisyyteen (yksityistilaisuutta lukuun ottamatta). Välittömän läheisyyden sisältyminen järjestyksenvalvojan toimialueeseen on välttämätöntä. Välittömän läheisyyden valvonnalla on keskeistä merkitystä esimerkiksi anniskelupaikkojen tai yleisötilaisuuden järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisessä.

Välittömän läheisyyden määrittäminen on aiheuttanut jonkin verran tulkintaongelmia etenkin anniskelupaikkojen kohdalla. Välittömän läheisyyden määrittämisessä on kyse aina tapauskohtaisesta harkinnasta. Välittömään läheisyyteen kuuluu se alue, jolla on vaikutusta ravitsemisliikkeen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen. Majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain esitöissä (HE 2004/138) on todettu, että tällainen alue on esimerkiksi alue, jolla asiakkaat jonottavat sisäänpääsyä liikkeeseen, sekä liikkeen sisäänkäynnin edessä oleva katu tai muu vastaava alue. Myös aidatun tai muulla tavalla eristetyn anniskelualueen läheistä ulkopuolista aluetta olisi pidettävä säännöksessä tarkoitettuna välittömänä läheisyytenä, koska kyseisellä alueella tapahtuvalla toiminnalla on selkeä vaikutus anniskelualueen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen.

Välitön läheisyys tulee jatkossakin määritellä tapauskohtaisen harkinnan mukaan. On kuitenkin huolehdittava siitä, että välitön läheisyys ei viranomaistulkinnossa ulotu alueelle, jolla ei ole enää mitään tekemistä esimerkiksi ravitsemisliikkeen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen kanssa. Aika ajoin on saatu esimerkkejä siitä, että hyvinkin etäällä ravintolasta tapahtuneet järjestyshäiriöt on luettu ravintolan välittömään läheisyyteen kuuluvaksi ja siten ravintolan vastuulle, vaikka kyseinen alue kuuluu poliisin vastuulle ja yleisen järjestyksenpidon piiriin.

Välittömään läheisyyteen liittyvää problematiikkaa yleisötapahtumien osalta käsitellään lausunnon kohdassa 9.

Järjestyksenvalvojan määritelmä

Järjestyksenvalvojalla tarkoitetaan nykyisin henkilöä, jonka toiminnanharjoittaja on asettanut toimialueelle järjestyksenvalvojaksi. Tehtävään asetettuna järjestyksenvalvojan tehtävänä on ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia siinä tilaisuudessa tai sillä alueella, jonne hänet on 1 §:n 1 momentissa mainitun säädöksen nojalla asetettu järjestyksenvalvojaksi (toimialue) (laki järjestyksenvalvojista 2 § 1 momentti).

Lakiehdotukseen sisältyy nykyisestä poikkeava uusi määritelmä järjestyksenvalvojasta. Lakiehdotuksen mukaan järjestyksenvalvojalla tarkoitettai-

siin henkilöä, joka turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa tai muutoin ylläpitää järjestystä ja turvallisuutta sekä estää rikoksia ja onnettomuuksia toimialueellaan. Se tulisivatko järjestyksenvalvoja ja järjestyksenvalvontatoimintaa koskevat säännökset sovellettavaksi, määräytyisi järjestyksenvalvojan käsitteen kautta. Lain säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun henkilön tosiasiallisena tehtävänä olisi järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, vaikka tehtävät olisi nimetty jonkun muun tehtävän suorittamiseksi.

Ehdotetulla määritelmällä pyritään estämään sitä, että järjestyksenvalvonnan luvanvaraistamista koskevaa vaatimusta yritettäisiin kiertää keinotekoisin järjestelyin.

MaRa katsoo, että ehdotettu määritelmä on kuitenkin ongelmallinen, koska järjestyksen säilymisestä huolehtiminen kuuluu monessa tapauksessa liikkeen tai muun paikan henkilökunnan normaaleihin tehtäviin. Esimerkiksi anniskelupaikoissa tarjoiluhenkilökunnan tehtävänä on alkoholilain noudattamisen valvonta ja järjestyksenpidon toteuttaminen; anniskelupaikassa tulee toiminnan laajuus ja laatu huomioon ottaen olla riittävästi henkilökuntaa tehokkaan valvonnan ja järjestyksenpidon toteuttamiseksi (AlkoL 21 c 2 momentti). Järjestyksen ylläpitämisestä joukkoliikenteessä koskevan lain 1 §:stä ilmenee, että siinä mainitun liikennehenkilökuntaan kuuluvan henkilön tehtäviin kuuluu *huolehtiminen järjestyksen säilymisestä kulkuneuvossa*.

Yksityisistä turvallisuuspalveluista annetuin lain määritelmä saattaisi myös estää perinteisen vahtimestarin toimen hoitamisen. Vahtimestari huolehtii muiden tehtäviensä ohella myös järjestyksen säilymisestä, mutta hän ei toimi järjestyksenvalvojana eikä hänellä ole järjestyksenvalvojan voimankäyttöoikeuksia.

MaRan mielestä on selkeintä, että järjestyksenvalvojana pidettäisiin jatkosakin henkilöä, joka on asetettu toimialueelle (eli niille alueille, joihin järjestyksenvalvoja voidaan lain mukaan asettaa) järjestyksenvalvojaksi. Lain tulisi muilla tavoin estää järjestyksenvalvontaa koskevan luvanvaraisuuden kiertäminen keinotekoisin järjestelyin.

2. Järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistaminen

Yleistä

Tarve järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistamiseen liittyy ehdotuksen mukaan siihen, että järjestyksenvalvontaa harjoittavien yritysten johto- ja taustahenkilöt ovat valvontaviranomaisten kontrollin ulottumattomissa. Ehdotuksessa todetaan, että vaikka valtaosa järjestyksenvalvontayrityksistä toimii rehellisin keinoin, poikkeustapaukset johtavat helposti kilpailutilanteen vääristymiseen, harmaan talouden kasvuun ja turvattomuuden lisääntymiseen ravintoloissa.

Ansiotarkoituksessa tapahtuva toimeksiantosopimukseen perustuva järjestyksenvalvojen välittäminen edellyttäisi ehdotuksen mukaan jatkossa turvallisuusalan elinkeinolupaa.

MaRa pitää ehdotusta järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistamisesta hyväksyttävänä, kunhan lakiin sisällytetään ehdotuksen sisältöiset poikkeukset luvanvaraistamisesta. Luvanvaraistaminen ehdotetussa laajuudessaan on riittävä laissa esitetyn tavoitteen saavuttamiseksi. Esitetyt poikkeukset ja rajaukset ovat perusteltuja.

Ehdotuksessa järjestyksenvalvontaa harjoittaville yrityksille asetetaan uusia velvoitteita. Osa näistä velvoitteista liittyy keskeisesti luvanvaraistamiseen, kuten vastaavan hoitajan nimittäminen sekä vuosi-ilmoituksen tekeminen. Lakiin myös ehdotetaan järjestyksenvalvojille velvollisuutta tapahtumailmoitusten laatimiseen. Tapahtumailmoituksia tulisi ehdotuksen mukaan säilyttää vähintään viisi vuotta. Vartioimisliikettä koskevat velvoitteet yksityisistä turvallisuuspalveluista annetusta laista on siirretty lähes sellaisenaan koskemaan myös järjestyksenvalvojatoimintaa.

MaRan mielestä hallinnollisen taakan vähentämiseksi on syytä arvioida, voidaanko näitä velvoitteita joiltakin kohdin keventää. Järjestyksenvalvojayrityksille säädetyt lisävelvoitteet aiheuttavat lisäkustannuksia, jotka herkästi vyörytetään järjestyksenvalvojayritysten asiakkaille. Näin ollen on myös järjestyksenvalvojayritysten asiakkaiden etu, että hallinnollinen taakkaa pidetään mahdollisimman vähäisenä.

Poikkeukset luvanvaraisuudesta

Omajärjestyksenvalvonta

Luvanvaraisuuden piiristä suljettaisiin pois sellainen järjestyksenvalvojatoiminta, jossa järjestyksenvalvojat olisivat suoraan työsuhteessa tilaisuuden järjestäjään tai alueen tai paikan haltijaan. **MaRa pitää perusteltuna ja välttämättömänä, että nk. omajärjestyksenvalvonta on rajattu luvanvaraisuuden ulkopuolelle.** Esimerkiksi ravintolatoimintaa harjoittava yhtiö voisi asettaa nykyiseen tapaan ravintolaan omia työsuhteisia järjestyksenvalvojia ilman erityistä lupaa.

Lain mukaan paikan *omistaja tai haltija* voi asettaa laissa mainittuihin paikkoihin kuten ravitsemisliikkeisiin järjestyksenvalvojia.

MaRa toteaa, että paikan omistajalla ja haltijalla voi olla tiivis toiminnallinen yhteistyösuhde. Esimerkiksi huvipuistoissa toimivat ravitsemisliikkeen huoneistot voivat olla huvipuistoa operoivan tahon omistuksessa ja huoneistoissa toimii vuokrasopimuksen perusteella ravitsemistoimintaa harjoittava toinen yhtiö. Huvipuistoa operoiva taho ja ravitsemisliikkeen harjoittaja saattavat osana yhteistoimintaansa sopia siitä, että huvipuistoa operoivan

tahon palveluksessa olevia järjestyksenvalvoja asetetaan huvipuiston normaalin aukioloaikojen ulkopuolella siellä sijaitsevassa ravitsemisliikkeessä pidettävään yksityistilaisuuteen ja että ravitsemistoiminnan harjoittaja vastaa tällöin järjestyksenvalvonnan kustannuksista. Tällaista paikan omistajan ja haltijan välillä tapahtuvaa yhteistoimintaa ei tule pitää ansiotarkoituksessa tapahtuvana toimeksiantosopimukseen perustuva järjestyksenvalvojen välittämisenä vaan *paikan omistajan ja haltijan toteuttamana omajärjestyksenvalvontana*.

Toiminimellä toimivat järjestyksenvalvojat

Ehdotuksen mukaan lupaa ei edellytetäisi myöskään sellaisilta elinkeinonharjoittajilta, jotka toimivat itse järjestyksenvalvojina ilman, että he samalla välittäisivät palvelujen ostajalle muita järjestyksenvalvoja. Tämä raja on ymmärrettävä kahdenkertaisen lupakontrollin välttämiseksi. Esimerkiksi toiminimellä toimivan järjestyksenvalvojan oikeus myydä järjestyksenvalvojapalveluita on riippuvainen hänelle myönnetystä järjestyksenvalvojakortista. Jos hän ei enää täytä järjestyksenvalvojalle asetettuja luotettavuusvaatimuksia, voidaan hänen lupansa järjestyksenvalvojana toimimiseen peruuttaa tai hänelle ei myönnetä uutta järjestyksenvalvojakorttia hänen uudessa lupaansa.

MaRa pitää perusteltuna, että toiminimellä toimiville järjestyksenvalvojille myönnetty poikkeus on rajoitettu koskemaan vain tilanteita, joissa järjestyksenvalvoja tarjoaa palvelunsa loppukäyttäjänä olevalle asiakkaalle, eikä niitä tilanteita, joissa hän toimii alihankkijana turvallisuusalan elinkeinolon haltijalle. Alihankintatapauksessa myös toiminimellä toimivan järjestyksenvalvojan on hankittava turvallisuusalan elinkeinolupa. Turvallisuusalan elinkeinolon haltijan järjestyksenvalvontapalveluiden tuottamista koskevan alihankintaketjun tulee kokonaisuudessaan olla luvanvaraisuuden piirissä.

Yhdistykset

Ehdotuksen mukaan yhdistyslaissa tarkoitettu yhdistys voisi ilman lupaa välittää järjestyksenvalvoja yleiseen tilaisuuteen tai kokoukseen.

Yhdistyslaki ei koske yhteisöä, jonka tarkoituksena on voiton tai muun välittömän taloudellisen edun hankkiminen siihen osalliselle taikka jonka tarkoitus tai toiminnan laatu muuten on pääasiassa taloudellinen. Yhdistyslaissa tarkoitettu yhdistys saa harjoittaa vain sellaista elinkeinoa tai ansiotoimintaa, josta on määrätty sen säännöissä tai joka muutoin välittömästi liittyy sen tarkoituksen toteuttamiseen taikka jota on pidettävä taloudellisesti vähäarvoisena.

Kuten ehdotuksessa todetaan, yhdistykset ovat perinteisesti huolehtineet erilaisten yleisötapahtumien järjestyksenvalvonnasta eikä toiminnassa ole ilmennyt epäkohtia.

MaRa pitää esitettyä rajausta luvanvaraisuuteen välttämättömänä. Jos rajausta ei olisi, niin tapahtumanjärjestäjät eivät enää saisi tapahtumiinsa järjestyksenvalvojia yhdistysten kautta, koska luvalla toimimiseen liittyvien veloitteiden takia yhdistykset eivät tulisi turvallisuusalan elinkeinolupaa hakemaan. Järjestyksenvalvonnan luvanvaraistamiseen liittyvät syyt eivät myöskään edellytä, että yhdistyslaissa tarkoitettujen yhdistyksien järjestyksenvalvontatoiminta tulisi luvanvaraistaa. Yleisötapahtumien järjestäjien tulee voida jatkossakin hankkia järjestyksenvalvojakortillisia ja tilapäisiä järjestyksenvalvojia erilaisten yhdistysten kautta. Tapahtumien järjestäminen ei useinkaan ole mahdollista ilman yhdistysten kanssa tehtävää yhteistyötä järjestyksenvalvojen toimittamisesta tilaisuuteen. Esitetyllä rajauksella yleisötapahtumien järjestäminen turvataan jatkossakin.

MaRa pitää perusteltuna, että yhdistyksille myönnetty poikkeus on rajoitettu koskemaan vain tilanteita, joissa yhdistys tarjoaa järjestyksenvalvojia suoraan tilaisuuden tai kokouksen järjestäjälle. Alihankkijana turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle toimiessaan myös yhdistyksen olisi hankittava turvallisuusalan elinkeinolupa. Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan järjestyksenvalvontapalveluiden tuottamista koskevan alihankintaketjun tulee kokonaisuudessaan olla luvanvaraisuuden piirissä.

Järjestyksenvalvojia käytetään kokoontumislain tarkoittamissa tilaisuuksissa (yleiset tilaisuuden ja kokoukset) tapahtuma-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä sekä muissa lakiehdotuksen 28 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla alueilla (tilaisuuden järjestämiseksi tarvittavat paikoitusalueet ja niille johtavat tiealueet sekä muut vastaavat tilaisuuden järjestämiseen liittyvät alueet). Selvyyden vuoksi tulisi todeta, että yhdistyksen välittämä järjestyksenvalvoja voi toimia järjestyksenvalvojana myös mainituilla tapahtuma-alueen ulkopuolisilla alueilla.

3. Vastaava hoitaja

Lakiehdotuksen mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalla olisi oltava yksi tai useampi vastaava hoitaja. Poliisihallitus määrää vastaavien hoitajien lukumäärän lupaa edellyttävän toiminnan laajuuden, toimipaikkojen ja sijainnin sekä muiden vastaavien seikkojen perusteella. Tällä hetkellä vastaavan hoitajan nimittämisvelvollisuus koskee yksinomaan vartioimisliikkeitä.

Ehdotuksen perusteluissa on mainittu, että turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalla voisi olla erikseen vastaava hoitaja esimerkiksi vartioimisliiketoimintaa ja erikseen järjestyksenvalvontatoimintaa varten. MaRa toteaa, että kyseinen maininta perusteluissa voisi johtaa herkästi määräyksiin, että kummallakin toiminnalla tulee olla vastaava hoitaja, vaikka liikkeeseen nimetty yksikin vastaava hoitaja pystyisi asianmukaisesti huolehtimaan yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain noudattamisesta ja tekemään vastaavalle hoitajalle kuuluvia päätöksiä. Hallinnossa noudatettavan suhteellisuuspe-

riaatteen mukaisesti useamman kuin yhden vastaavan hoitajan määräämisen tulisi aktualisoitua vasta, jos on ilmeistä, että vastaava hoitaja ei voi yksinään hoitaa laissa määrättyjä tehtäviä.

Ehdotuksen mukaan pätevyys toimia vastaavana hoitajana voidaan saavuttaa suorittamalla turvallisuusvalvojan tai sitä vastaava erikoisammattitutkinto. Koska kyseessä on näyttötutkinto, niin ammattitaito voidaan osoittaa myös läpäisemällä koe ilman varsinaiseen koulutukseen osallistumista. Todennäköisesti kuitenkin suurin osa vastaavan hoitajan tehtävään hakevista suorittaisi vaadittavan koulutuksen.

MaRa katsoo, että siirtymäaika, jonka aikana järjestyksenvalvoja voi välittää ilman turvallisuusalan elinkeinolupaa, tulisi pidentää kuudesta kuukaudesta vuoteen. Järjestyksenvalvontayrityksellä tulee olla siirtymäajan aikana mahdollisuus järjestää toimintansa siten, että yrityksen palveluksessa *jo oleva henkilö* hankkii laissa vaaditun pätevyyden toimia vastaavana. Tähän nähden kuuden kuukauden siirtymäaika on liian lyhyt.

MaRa katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi selvittää, voisiko vastaavan hoitajan pätevyyden saavuttaa tutkinnon sijasta myös tietyn pituisella relevantilla työkokemuksella. Myös työkokemuksella voidaan saavuttaa tehtävässä vaadittava operatiivinen ymmärrys.

4. Tapahtumailmoitusten laatiminen ja säilyttäminen

Lakiehdotuksen mukaan järjestyksenvalvojan olisi heti laadittava voimankäyttöön tai kiinniottoon johtavista tilanteista niin sanottu tapahtumailmoitus. Velvollisuus koskee sekä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa että muun tahon palveluksessa olevia järjestyksenvalvoja. Sama velvoite koskisi vartijoita, joilla velvoite on jo nykyisinkin ollut.

MaRa katsoo, että tapahtumailmoituksen laatimisen velvollisuuden ulottaminen järjestyksenvalvojiin ei tule aiheuttamaan juurikaan muutoksia nykyisiin toimintatapoihin. Esimerkiksi ravintolassa toimivat järjestyksenvalvojat ovat vakiintuneesti tehneet kirjauksia niin sanottuun tapahtumapäiväkirjaan. Tapahtumien kirjaaminen on tarpeen myös ravintolan oikeuksien turvaamiseksi sekä anniskeluluvalla toimimiseen liittyvissä lupaprosesseissa.

MaRa pitää hyvänä, että lakiehdotuksessa tapahtumailmoitusten kirjaaminen on rajattu vain voimankäyttötilanteisiin ja kiinniottotilanteisiin. Esimerkiksi iltaravintolassa toimivat järjestyksenvalvojat voivat joutua tekemään illan aikana useita toimenpiteitä esimerkiksi henkilön pääsyn estämiseksi, henkilön poistamiseksi ja asiakkaiden välillä syntyvien tilanteiden selvittämiseksi, jotka eivät edellytä voimakeinoihin turvautumista. Ehdotusta laajempi kirjaamisvelvollisuus aiheuttaisi kohtuutonta hallinnollista taakkaa ja häittäisi järjestyksenvalvojen toimintaa heidän hoitaessa turvallisuuteen ja järjestyksenpitoon liittyviä tehtäviä.

Lakiehdotuksen mukaan tapahtumailmoitus on laadittava lain sanamuodon mukaan heti. Lain sanamuodon voisi harkita muutettavaksi muotoon ”ilman aiheetonta viivytystä.” On selvää, että järjestyksenvalvoja ei tule velvoittaa tekemään kirjallisia selvityksiä heidän hoitaessaan toimialueella järjestyksenvalvontatehtäviä vaan kirjaukset tulisi voida tehdä vuoron päätyttyä tai seuraavana päivänä. Keskeistä on, että kirjaus tulee tehdä silloin, kun tapahtumat ovat järjestyksenvalvojalla tuoreessa muistissa.

Ravintolayritysten ja järjestyksenvalvojayritysten välillä on usein sovittu niin sanotun tapahtumapäiväkirjan pidosta. Järjestyksenvalvojat kirjaavat sähköiseen tietojärjestelmään sovitulla tavalla ravintolassa tai sen ulkopuolella (välittömässä läheisyydessä) sattuneet poikkeukselliset tapahtumat ja tilanteet. On tärkeää, että lakiehdotuksessa mainitut tapahtumailmoitukset tulee voida yhdistää osaksi muita (sähköisiä) tietojärjestelmiä eikä säännöksellä tule luoda velvollisuutta päällekkäisten järjestelmien luomiseen. Riittävänä on pidettävä sitä, että tapahtumailmoituksen tiedot on järjestelmästä vaivatta löydettävissä.

Tapahtumailmoituksesta tulee ehdotuksen mukaan käydä ilmi järjestyksenvalvojan kyseiseen tapahtumaan liittyvät havainnot ja toimenpiteet. Toimenpiteiden kohteena olleiden sukunimet, etunimet, henkilötunnus ja osoitetiedot saadaan kirjata tapahtumailmoitukseen.

Koska tapahtumailmoituksista saattaisi ehdotuksen perustelujen mukaan muodostua henkilörekisteri, niiden säilyttämisessä ja käsittelyssä olisi soveltuvien osin huomioitava myös henkilötietolain säännökset.

Henkilötiedolla tarkoitetaan henkilötietolain mukaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, *jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi*. Henkilörekisterillä puolestaan tarkoitetaan käyttötarkoituksensa vuoksi yhteenkuuluvista merkinnöistä muodostuvaa henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, jota käsitellään osin tai kokonaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla taikka joka on järjestetty kortistoksi, luetteloksi tai muulla näihin verrattavalla tavalla siten, että tiettyä henkilöä koskevat tiedot voidaan löytää helposti ja kohtuuttomitta kustannuksitta.

Järjestyksenvalvojat harvoin kirjaavat tapahtumia sillä tarkkuudella, että tiedot muodostaisivat henkilötietolaissa tarkoitettua henkilötiedon. Jos tapahtumailmoitukseen ei kirjata toimenpiteen kohteena olevan henkilön tietoja siten, että hänet voisi siitä tunnistaa (jätetään esimerkiksi sukunimi, henkilötunnus ja osoitetiedot kirjaamatta), niin kyseistä tietoa ei voida pitää henkilötietona vaan pelkkänä kuvauksena tietystä tapahtumasta. Tämän sisältöisiä tapahtumailmoituksia ei voida pitää myöskään henkilötietolain tarkoittaman henkilörekisterinä, vaikka niitä käsiteltäisiin sähköisesti.

Lakiehdotuksen mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan sekä myös omajärjestyksensvalvontatapauksissa esimerkiksi ravintolan tai järjestyksensvalvoja tapahtumiin välittävän yhdistyksen olisi säilytettävä tapahtumailmoituksia vähintään viiden vuoden ajan niiden laatimispäivästä. Tämän jälkeen tiedot olisi tuhottava.

Kun muu taho kuin turvallisuusalan elinkeinoluvan haltija on säilytysvelvollinen, niin tapahtumailmoituksien säilyttämistarve ehdotetun lain nojalla perustunee lähinnä toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden oikeusturvan turvaamiseen. MaRan mielestä pakollinen viiden vuoden säilytysaika on ylimitoitettu tämän tavoitteen turvaamiseksi. Jos toimenpiteen kohteeksi joutunut tai tapahtumaa todistanut sivullinen vaatii asiassa poliisitutkintaa, niin ilmoitus poliisille tehdään varsin pian tapahtuneen jälkeen eikä kuu-kausien tai vuosien päästä. Poliisi voi ilmoituksen jälkeen pyytää tapahtumailmoituksen itselleen.

Ravintolan ollessa järjestyksensvalvojan työnantaja niin myös ravintolan tulisi esityksen mukaan säilyttää toimenpideilmoituksia viiden vuoden ajan. Tämä on ongelmallinen vaatimus, kun ottaa huomioon, että ravintola-alalla toimii iso määrä lyhytikäisiä yhtiöitä. Ei ole mitenkään poikkeuksellista, että ravintola vaihtaa omistajaa useammankin kerran viiden vuoden aikana tai ravintola toimii vain muutaman vuoden perustamisestaan. Tällaiseen toimintaympäristöön sopii varsin huonosti vaatimus siitä, että ravintolayhtiön olisi säilytettävä tapahtumailmoituksia peräti viiden vuoden ajan.

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoihin kohdistuvan viranomaisvalvonnan vuoksi on aiheellista, että näiden tulee säilyttää tapahtumailmoituksia tietyn aikaa, mutta tässäkin suhteessa viiden vuoden aikaa on pidettävä tarpeettoman pitkänä.

MaRa katsoo, että tapahtumailmoitusten vähimmäissäilytysaikaa tulisi lyhentää viidestä kahteen vuoteen. Aika tulisi laskea tapahtuman kirjajamisasajankohdan sijasta sen vuoden päättymisestä, johon tapahtumailmoitus sijoittuu. Jos tapahtuma on siis kirjattu esimerkiksi vuoden 2015 alussa, tulisi tapahtumailmoitus säilyttää 2017 loppuun asti. Tämä helpottaisi käytännön toimintaa ja mahdollistaisi sen, että toiminnanharjoittaja voisi samalla kertaa poistaa kaikki tapahtumailmoitukset tiettyä vuotta koskien, jos tämä ei katso ko. vuotta koskevien tietojen käsittelylle enää olevan tarvetta. Esimerkiksi sähköisestä järjestelmästä voisi vaivattomasti poistaa samalla kertaa kaikki tiettyä vuotta koskevat tapahtumailmoitukset.

Ravintoloiden tarve käsitellä menneitä tapahtumailmoituksia liittyy *etenkin* anniskelun jatkoaikalupaun. Ravintolalle myönnettävä anniskelun jatko aika on voimassa kerrallaan enintään kaksi vuotta. Ravintolan hakiessa anniskelun jatkoaikaa, anniskeluviranomainen pyytää poliisilta lausunnon voimassaolevan jatkoajan aikana tehdyistä ravintolaa koskevista poliisin merkinnöistä. Poliisin lausunnossa merkintöjä voi siis olla jopa kahden vuoden ajalta. Jos anniskeluviranomainen pyytää ravintolalta vastineen poliisin lausunnosta, ravintola selvittää asiaa tahollaan muun muassa järjestyksensval-

vojen tekemistä kirjauksista ja jatkossa siis myös ehdotuksen tarkoittamista tapahtumailmoituksista.

MaRan mielestä yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain ei tulisi velvoittaa tietojen hävittämiseen tietyn ajan jälkeen. Tietojen käsittelijällä voi olla oman toiminnan ja järjestyksenvalvonnan tehokkuuden seuraamiseksi tarpeen käsitellä myös useita vuosiakin vanhoja tapahtumailmoituksia.

Tapahtumailmoitukset eivät muodosta henkilörekisteriä, jos niihin kirjataan tietoja siten, että toimenpiteen kohteena olevat henkilöt eivät ole niistä tunnistettavissa henkilötietolain tarkoittamalla tavalla. Tietojen poistamiseen ei tässä tapauksessa ole henkilötietolakiin perustuvaa vaatimusta. Ja vaikka kyse olisi henkilötietolain tarkoittamista henkilötiedoista, niin säilytyksestä ja poistamisesta tulee MaRan mielestä noudattaa henkilötietolain määräyksiä. Henkilötietolain 29 §:n mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. Henkilötietolaki ei kuitenkaan vaadi hävittämään tietoja, jos niiden käsittelylle on olemassa peruste henkilötietolain mukaan.

5. Toimintaohjeiden laatiminen

Lakiehdotuksen mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltija olisi velvollinen laatimaan toimintaohjeet vartioimistehtävien lisäksi myös järjestyksenvalvontatehtäviin. Lakiehdotuksen mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle tulisi olla erilliset vartioimis- tai toimialuekohtaiset toimintaohjeet olojen sitä erityisesti edellyttäessä. Esimerkkinä mainitaan, että velvollisuus tällaisten ohjeiden laatimiseen voisi johtua esimerkiksi kohteessa säilytettävistä vaarallisiin aineisiin liittyvistä erityisriskeistä.

MaRa katsoo, että esimerkiksi ravintolaympäristössä toimittaessa turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan laatimien *yleisten ohjeiden tulee lähtökohdaisesti aina riittää*. Anniskelupaikan haltija vastaa alkoholilain nojalla anniskelupaikan järjestyksestä ja tehokkaasta valvonnasta. Anniskelupaikkoihin, joiden toimintaan liittyy oleellinen riski esimerkiksi järjestyshäiriöistä, laaditaan jo nykyisin yksityiskohtainen anniskelupaikan omavalvontasuunnitelma. Omavalvontasuunnitelmassa käsitellään anniskelun valvontaan, järjestyksenpitoon sekä järjestyksenvalvontaan liittyviä kysymyksiä. Anniskelupaikan omavalvontasuunnitelmaa ovat velvollisia noudattamaan tarjoilijat sekä ravintolassa toimivat omat ja turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevat järjestyksenvalvojat.

6. Henkilöstö- ja työvuorotiedostot sekä vuosi-ilmoitukset

Ehdotukseen on siirretty lähes sellaisenaan voimassaolevasta yksityisiä turvallisuuspalveluita koskevasta laista säännökset henkilöstötiedoista ja työ-

vuorotiedostoista sekä vuosi-ilmoitusten tekemisestä. Nämä säännökset ovat aiemmin koskeneet vartioimisliikkeitä ja nyt nämä ehdotetaan laajennettavaksi koskemaan myös järjestyksenvalvontapalveluita tarjoavia yrityksiä.

MaRa toteaa, että lain jatkovalmistelussa tulisi selvittää, onko säännöksiä mahdollista keventää. Ilmoitusvelvollisuuksia ja muita toiminnanharjoittajalle asetettavia velvoitteita tulisi arvioida kriittisesti hallinnollisen taakan vähentämiseksi. On tarpeen muun muassa arvioida, mitä tietoja viranomaisen on välttämättä saatava vuosittain jokaiselta turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalta. Ehdotettu vuosi-ilmoituksen sisältö vaikuttaa hyvin yksityiskohtaiselta. Valvovalla viranomaisella on laaja tietojensaantioikeus, ja tarkempien tietojen pyytäminen voitaisiin tarvittaessa toteuttaa pyytämällä tietoja luvanhaltijalta.

7. Voimankäyttövälineiden kertauskoulutus

Järjestyksenvalvoja voi kantaa tehtävässään lain sallimia voimankäyttövälineitä. Voimankäyttövälineiden käyttöön koulutetaan järjestyksenvalvojan peruskurssilla. Järjestyksenvalvojakorttia viiden vuoden jälkeen uusiessaan järjestyksenvalvojan tulee suorittaa myös järjestyksenvalvojan kertauskoulutus. Kaasusumuttimen kantaminen edellyttää, että järjestyksenvalvoja on suorittanut sitä koskevan erityiskoulutuksen.

Lakiehdotuksen mukaan järjestyksenvalvojan sallittuihin voimankäyttövälineisiin lisättäisiin teleskooppipatukka. Tätä voimankäyttövälinettä saisi kuitenkin kantaa vain turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa oleva järjestyksenvalvoja. Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevien järjestyksenvalvojen, jotka kantavat tehtävässään voimankäyttövälineitä, olisi myös kerran vuodessa suoritettava voimankäyttövälineiden kantamista koskeva kertauskoulutus (lakiehdotuksen 54 § 3 momentti).

Ravintolassa toimivat järjestyksenvalvojat käyttävät tällä hetkellä voimankäyttövälineinä käsirautoja. Niitä joudutaan käyttämään kiinniotettavan hylitsemiseksi. Ne järjestyksenvalvojat, jotka ovat suorittaneet kaasusumuttimen erikoiskoulutuksen, saattavat kantaa mukanaan myös kaasusumutinta.

Koska turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa oleva järjestyksenvalvoja voisi jatkossa kantaa myös teleskooppipatukkaa, niin on ymmärrettävää, että heiltä vaadittaisiin jatkossa voimankäyttövälineen kertauskoulutusta. Vaatimus siitä, että kertauskoulutus on suoritettava vuosittain, on kuitenkin liian tiukka. Voimankäyttökoulutuksen kertauskoulutuksen aikaväliä tulisi pidentää esimerkiksi kolmeen vuoteen, kun otetaan huomioon, että järjestyksenvalvojan tulee tämän lisäksi suorittaa normaali kertauskoulutus viiden vuoden välein. MaRan mielestä kuusi eri kertauskoulutusta viiden vuoden aikana on tarpeettoman usein.

8. Järjestyksenvalvojan toimivaltuuksien täsmittäminen

Lakiehdotuksessa täsmennettäisiin järjestyksenvalvojan toimivaltuuksia nykyisestä.

MaRa pitää perusteltuna, että järjestyksenvalvojen toimivaltuudet on kirjoitettu oikeuksien muotoon vastaavasti, kuten on tehty esimerkiksi poliisilaissa poliisin toimivaltuuksien kohdalla. Järjestyksenvalvojalla olisi siten jatkossa oikeus esimerkiksi pääsyn estämiseen tietyissä tilanteissa, mutta ei velvollisuutta siihen. Ehdotuksen mukaan velvollisuus pääsyn estämiseen on luonteeltaan absoluuttinen velvollisuus, joka sopii huonosti esimerkiksi voimakeinojen käyttöön liitettyjen puolustettavuuden ja suhteellisuusperiaatteen vaatimuksiin.

Lakiehdotuksessa todetaan, että lakiin ei edelleenkään olisi tarkoitus sisällyttää mahdollisuutta antaa henkilölle niin sanottua porttikieltoa järjestyksenvalvojan toimialueella. Tämän vuoksi henkilön aiempi käyttäytyminen tai varustautuminen ei saisi johtaa kategoriseen pääsyn estämiseen. Ehdotuksessa mainitaan, missä tilanteissa pääsyn epääminen aiemman käyttäytymisen perusteella on perusteltua.

MaRa toteaa, että säännökset perustelut (46 §:n yksityiskohtaiset perustelut, 2 kappale, ”lisäedellytyksenä olisi se, että...”) ovat ristiriidassa säännöksen sanamuodon kanssa. Järjestyksenvalvojan tulee voida estää henkilön sisäänpääsy aiemman käyttäytymisen perusteella, jos sen perusteella on epäiltävissä, että henkilö vaarantaisi järjestystä tai turvallisuutta toimialueella riippumatta siitä, millainen henkilön käyttäytyminen tai varustautuminen sisäänpyrkimisvaiheessa on.

MaRa toteaa, että henkilön sisäänpääsyn estäminen aiemman käyttäytymisen perusteella on keskeinen keino vähentää häiriötilanteita muun muassa anniskelupaikoissa. Ravintolat haluavat luoda asiakkailleen viihtyisän paikan nauttia ruoasta, juomasta ja hyvästä seurasta. Ravintoloille on tärkeää minimoida riski siitä, että asiakkaat joutuisivat ravintolassa häiritsevän tai väkivaltaisen kohtelun kohteeksi. Anniskelupaikkojen viranomaisvalvonta on myös poikkeuksellisen tiukkaa ja anniskeluviranomaiset määräävät herkästi luvanhaltijalle seuraamuksia anniskelupaikassa tapahtuvista väkivalta-tilanteista ja järjestyshäiriöistä. Näillä tapauksilla on myös vaikutusta anniskeluluvan haltijan hakiessa anniskelun jatkoaikaluupaa. Tehokas keino estää häiriötilanteiden syntymistä on muun muassa se, että ravitsemisliikkeellä on oikeus evätä henkilöltä sisäänpääsy järjestyksenpitoon liittyvistä syistä. Jos henkilö on syyllistynyt ravintolassa häiritsevään tai väkivaltaisen käyttäytymiseen, ravintolalla ja sen järjestyksenvalvojalla on oltava oikeus evätä häneltä sisäänpääsy ravintolaan. Vaikutusta tulee toki antaa sille, miten pitkä aika tapahtuneesta on, miten vakavasta tilanteesta on ollut kysymys ja onko kyse ollut ainutkertaisesta vai toistuvasta käytöksestä. Yhdenkin väkivaltakohtauksen anniskelupaikassa aiheuttaneen henkilön sisäänpääsy tulee voida aina evätä, jos toiminnanharjoittaja niin päättää.

Lakiehdotuksessa on määritelty, missä tilanteissa järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa henkilö toimialueelta. Nykyiseen tapaan ehdotetaan säädettäväksi, että järjestyksenvalvojalla on oikeus poistaa toimialueeltaan henkilö, joka päihtyneenä häiritsee siellä järjestystä tai muita henkilöitä tai vaarantaa turvallisuutta tai uhkaavasti esiintyen, meluamalla, tai väkivaltaisuu-della häiritsee siellä järjestystä. Nykyiseen verrattuna laajenuksena olisi se, että järjestyksenvalvojalla olisi oikeus poistaa henkilö myös, jos hän muulla käyttäytymisellään häiritsee siellä järjestystä.

MaRa toteaa, että anniskelupaikan järjestystä koskevassa alkoholilain 23 §:ssä säädetään, että asiakas, jonka päihtymys on selvästi havaittavissa, on poistettava anniskelupaikasta. Anniskelupaikassa oleskelevan henkilön selvä päihtymys on siten myös poistamisperuste.

Lakiehdotuksen perusteluissa on annettu esimerkkejä muunlaisesta käyttäytymisestä, joka oikeuttaisi poistamaan henkilön ravintolasta. Virtsamista wc-tilojen ulkopuolella oleva esimerkki tulisi poistaa perusteluista, koska tällaista käyttäytymistä ei ravintoloissa tapahdu. Perusteluissa tulisi kuvata vain sellaista asiattonta käyttäytymistä, joita voidaan järjestyksenvalvojan toimialueella otaksua tapahtuvan. Esimerkkinä muunlaisesta häiritsevistä käyttäytymisestä voisi mainita sen, että asiakas ryhtyisi sarkemään ravintolan omaisuutta.

MaRa pitää perusteltuna, että järjestyksenvalvojalle säädetään jatkossa oikeus rikoksesta epäillyn kiinniottamiseen (50 §). Tarve turvautua kaikille henkilöille kuuluviin voimankäyttöoikeuksiin ja oikeuttamisperusteisiin tulee olla mahdollisimman vähäinen, kuten ehdotuksessa todetaan.

MaRalla ei ole huomautettavaa hyvää järjestyksenvalvontatapaa koskeviin säännöksiin (ehdotuksen 31, 32, 33 ja 34 §).

9. Yleisötapahtumien järjestyksenvalvonnasta

Välittömään läheisyyteen kuuluvista alueista

Laki mahdollistaa, että järjestyksenvalvojia asetetaan yleisötapahtumaan ja sen välittömään läheisyyteen. Kun yleisötapahtuma järjestetään kaupunki-alueella, niin tapahtuma-alueen lähetyvillä voi olla muiden elinkeinonharjoittajien tai yksityisten omistamia tai hallinnoimia alueita, kuten esimerkiksi päivittäistavarakauppa parkki- ja piha-alueineen. Tapahtumanjärjestäjän vastuu järjestyksenpidosta ei MaRan näkemyksen mukaan voi ulottua tällaiselle toisen yksityisen toimijan hallinnoimalle alueelle (ellei nimenomaisesti ole sovittu siitä, että alue kuuluu tapahtuma-alueeseen). Valitettavasti viranomaiset ovat kuitenkin tiettyjen tapahtumien kohdalla esittäneet tästä poikkeavia tulkintoja ja vaatineet, että yleisötapahtuman järjestyksenvalvojat puuttuisivat esimerkiksi viereisen kauppaliikkeen alueella tapahtuvaan luvattomaan kaupusteluun. Lakiehdotuksen perusteluissa tulee selke-

ästi todeta, että järjestyksenvalvojan asettaminen tilaisuuteen ja sen välittömään läheisyyteen ei tarkoita, että järjestyksenvalvojen järjestyksenpito-vastuu ulottuisi myös edellä mainituille alueille.

Luvattomaan leiriytymiseen puuttuminen

Yleisötapahtumien järjestyksenvalvojat voivat valvoa järjestystä ja turvallisuutta vain määrätyllä toimialueella. Isojen yleisötapahtumien osalta ongelmia on ilmennyt siinä, että osa tapahtumaan osallistuvista henkilöistä ei majoitu majoitusliikkeisiin tai leirintäalueille, vaan he yrittävät leiriintyä myös villisti tapahtuma-alueen lähiympäristöön. Tapahtumajärjestäjää on tietyissä tapauksissa ohjeistettu viranomaisten toimesta valvomaan myös tapahtuma-alueen ulkopuolella sitä, että tällaista luvaton leiriintymistä ei tapahdu. Tämä on ongelmallista, koska tapahtumajärjestäjän henkilökunta ei voi toimia järjestyksenvalvojina kuin määrätyllä toimialueella. Isoihin yleisötapahtumiin liittyvän luvattoman leiriytymisongelman ratkaisemiseksi tulisi tapahtumajärjestäjien ja viranomaisyhteistyön kautta löytää nykyistä paremmat keinot. Vastuuta ei tule säilyttää yksin tapahtumajärjestäjälle, mitä on tietyissä tapauksissa ilmennyt. Tapahtumajärjestäjällä ja sen henkilökunnalla ei lain nojalla ole tällä hetkellä käytännössä tehokkaita keinoja puuttua kyseiseen ongelmaan.

Tilapäisten järjestyksenvalvojen asettaminen

Lakiehdotuksen mukaan poliisilaitos voisi nykyiseen tapaan hyväksyä tilapäisiä järjestyksenvalvoja kokoontumislain mukaiseen yksittäiseen tilaisuuteen tai saman järjestäjän samassa paikassa järjestämiin samanluonteisiin tilaisuuksiin enintään neljäksi kuukaudeksi yhden vuoden aikana (37 §). Ehdotuksen mukaan kouluttamattomien järjestyksenvalvojen enimmäismäärä suhteessa koulutettuihin järjestyksenvalvojiin olisi arvioitava tapauskohtaisesti, eikä kiinteää suhdelukua voida tämän vuoksi asettaa.

MaRa pitää kannatettavana, että kokoontumislain tilaisuuksiin voidaan jatkossakin asettaa esitetyllä tavalla tilapäisiä järjestyksenvalvoja, jotka eivät ole suorittaneet järjestyksenvalvojakorttia. Erilaisten isojen ja pienten yleisötapahtumien järjestämisen mahdollistamiseksi on välttämätöntä, että tapahtumissa voidaan käyttää myös tilapäisiä järjestyksenvalvoja.

MaRa toteaa, että varsinkin isojen tapahtumien tilapäisten järjestyksenvalvojen suhdeluku suhteessa kortillisiin järjestyksenvalvojiin on jatkuvasti tiukentunut – tapahtumiin vaaditaan jatkuvasti enemmän kortillisia järjestyksenvalvoja. Tilanne on edennyt jo siihen pisteeseen, että varsinkin isoja tapahtumia, jotka tuovat paljon verotuloja alueelle ja työllistävät monia ihmisiä, on vaikea järjestää taloudellisesti kannattavasti. **MaRa toivoo, että tapauskohtainen harkinta muodostuisi sellaiseksi, että se kannustaisi tapahtumien järjestämiseen eikä vaikeuttaisi sitä.** Harkinnassa tulisi ai-

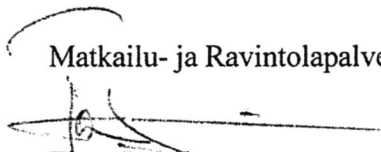

empaa enemmän huomioida hallinnossa noudatettava suhteellisuusperiaate vaarantamatta tietenkään tapahtuman turvallista läpiviemistä.

Lisätietoja asiasta antaa lakimies Kai Massa, 09- 6220 2047.

Kunnioitavasti,

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Timo Lappi
toimitusjohtaja

Veli-Matti Aittoniemi
varatoimitusjohtaja

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry on matkailu-, ravintola- ja vapaa-ajan palvelu-
jen elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. MaRa edustaa hotelleja, kylpylöitä ja kuntoutumis-
keskuksia, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja
valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämys-
puistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luonto-
matkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluita tar-
joavia yrityksiä. MaRassa on 2 400 jäsentä, joilla on 6 000 toimipaikkaa. MaRan jäsenyri-
tykset työllistävät noin 60 000 henkilöä. Jäsenyritysten liikevaihto on yli 5,5 miljardia eu-
roa.